

ZPRÁVA o činnosti Kanceláře ombudsmana Českého rozhlasu za 1. pololetí 2021

Předkládá Milan Pokorný

Písemná podání od 1. 1. do 30. 6. 2021:

celkem **1.151** podání = 1.412 jednotlivých bodů:

Okruhy:

1/ různé (žádosti, rozhlasové poplatky)	-	245
2/ kultura mluveného projevu ve vysílání ČRo	-	23
3/ Zpravodajství a publicistika	-	58
4/ iROZHLAS.cz	-	47
5/ PODCAST Vinohradská 12	-	14
6/ ČRo Radiožurnál	-	42
7/ Radiožurnál – Sport	-	3
8/ ČRo Plus	-	54
9/ ČRo Dvojka	-	164
10/ ČRo Vltava	-	24
11/ ČRo D-dur	-	0
12/ ČRo Jazz	-	0
13/ ČRo Radio Wave	-	5
14/ ČRo Rádio Junior	-	6
15/ Radio Prague International	-	0
16/ regiony	-	47
17/ vysílače + modulace (slovo x hudba) – zvuk, SV, DAB+	-	28
18 Nová média	-	13
19/ Týdeník Rozhlas	-	18
20/ odloženo na základě bodu 8. Statutu ombudsmana ČRo	-	598
21/ odloženo na základě bodu 9. Statutu ombudsmana ČRo	-	0
22/ na vědomí	-	23

Úvod

Dne 1. 5. 2021 završil ombudsman Českého rozhlasu pět let své činnosti. Zřízení této pozice vycházelo ze zkušeností mediálních institucí po celém světě, které využívají mediálního ombudsmana jako prostředku zkvalitnění a zintenzivnění komunikace mezi veřejností a mediálními pracovníky. Ombudsman Českého rozhlasu je členem Mezinárodní organizace mediálních ombudsmanů (ONO) se sídlem v kanadském Torontu.

V legislativních podmínkách České republiky je ombudsman ČRo mediátorem podnětů a problémů, nikoli kontrolním či správním orgánem. Svou činností přispívá k mediálnímu vzdělávání veřejnosti, jak každoročně dokládá ve své zprávě, jež je součástí materiálu o podpoře mediální gramotnosti, poskytovaného Českým rozhlasem Radě pro rozhlasové a televizní vysílání.

Personální a technické zázemí

Kancelář ombudsmana:

Ombudsman ČRo

Asistentka zajišťující administrativu

Asistent (úvazek 0,5) připravující podklady, prezentaci ombudsmana na webu ČRo

Vnitřní komunikace

- Pravidelný kontakt s pracovníky Českého rozhlasu, zejména: Ředitel programu ČRo, Komunikace a vnější vztahy, Odbor obchodu a rozhlasových poplatků, Zpravodajství ČRo, Technika ČRo, Nová média, Právní oddělení, stanice (šéfredaktoři celoplošných stanic, ředitelé regionálních stanic, hudební dramaturgové), Infolinka ČRo, Podatelna ČRo, ad hoc týmy k řešení složitějších případů (Právní oddělení, Oddělení evidence rozhlasových poplatků ad.).
- Člen Dozorčí rady Radioservisu, a. s., v této pozici jednání s členy Dozorčí rady a Představenstva Radioservisu. a. s.

- Stálý host Programové rady Českého rozhlasu, v této pozici účast na jednáních Programové rady ČRo.
- Příprava podkladů pro koncept ověřování znalostí Kodexu ČRo formou online testování (společně s vedoucí Oddělení právních služeb a vedoucí Personalistiky a vzdělávání).
- Informace pro zaměstnance Českého rozhlasu o práci ombudsmana ČRo
 - rozhovor pro Radimův podcast, viz: <http://intranet.cro.cz/evlneni/radimuv-podcast/prvni-kvetnovy-radimuv-podcast-nahledne-do-zakulisi-radiozurnalu-sport>
 - rozhovor pro Intranet, viz: <http://intranet.cro.cz/node/21499>

Vnější komunikace

- Výběr komunikace s posluchači je zveřejňován na webových stránkách ombudsmana ČRo a v Týdeníku Rozhlas, viz: <https://informace.rozhlas.cz/ombudsman>
- Prezentace práce ombudsmana v pořadech ČRo (ČRo Dvojka: eRko, Noční Mikrofórum, Expedice, ČRo Plus: Hovory).
- Spolupráce s ČT (rešeršní, poradenská a autorská spolupráce na dokumentárním filmu Haló, hlásí se redaktor Laufer – premiéra ČT2 20. 4.).
- Spolupráce s Jihočeskou univerzitou (koordinátor projektu MŠMT KA4 zaměřeného na popularizaci vědy), ČVUT (Katedra společenských věd – člen autorského týmu monografie Odborná kvalifikační práce v doktorandském studiu, autor monografie Metodika práce s textem).
- Přednáška Krize a společnost, krize a média pro studenty FHS UK v rámci kurzu Katedry sociální a kulturní antropologie Krize jako příležitost 23. 2.

Etická komise Českého rozhlasu

Dle Statutu Etické komise ČRo je ombudsman ČRo tajemníkem této komise. V prvním pololetí roku 2021 se uskutečnilo jednání Etické komise ČRo dne 8. 4. 2021, viz:

<https://informace.rozhlas.cz/eticka-komise-v-plnem-poctu-8464887>

Činnost kanceláře ombudsmana ČRo v období mimořádných opatření vlády a vedení ČRo souvisejících s pandemií koronaviru

- Kancelář ombudsmana ČRo pracovala v režimu částečného home office dle nařízení vedení ČRo tak, aby byla zajištěna komunikace s posluchači v plném rozsahu s výjimkou osobních setkání.
- Reakce posluchačů na vysílání ČRo spojené s tématem koronaviru odpovídají postupnému uklidňování situace. Během jarních měsíců ustupovaly vypjaté emoce vyjadřující strach z nákazy a obviňování ČRo z podílu na nepříznivém vývoji pandemie.
- S nástupem očkování se objevil nový fenomén rozdělené společnosti – projevy nesouhlasu s reflexí očkovací kampaně, obviňování ČRo z jednostranné podpory očkování.
- S fenoménem rozdělené společnosti souvisí přetrvávající kritika přílišného prostoru věnovaného ve vysílání tematice koronaviru, z druhé strany zaznívá kritika nedostatečného zájmu o tuto tematiku.
- Přetrvává zájem o podrobné informace týkající se aktuálního průběhu pandemie, počtu nakažených apod. Až na výjimky je pozitivně hodnocena série rozhovorů Barbory Tachecí s prof. Janem Konvalinkou na ČRo Plus.

Komentář k tabulce písemných podání

Počet písemných podání je vyšší než v předchozích letech. Důvodem je trvalý růst zájmu veřejnosti o komunikaci s ombudsmanem Českého rozhlasu. Důsledkem toho je i rostoucí množství reakcí, které jsou dle Statutu ombudsmana ČRo odloženy. Jedná se o opakovaná podání téhož autora podnětu, aniž by byla doplněna o nové skutečnosti, dále o podněty, které se netýkají činnosti Českého rozhlasu (typicky např. upozornění na škodlivost očkování, aniž jsou vztažena k vysílání ČRo). Méně často jde o podání snižující důstojnost osob, proti nimž podněty směřují.

Některá podání týkající se zpravodajství a publicistiky označují konkrétní pořady či osoby, pak jsou přiřazena k příslušným stanicím, serveru iRozhlas či podcastu Vinohradská 12. Jiná podání jsou obecnější povahy bez bližší konkretizace, pak jsou přiřazena k rubrice Zpravodajství a publicistika.

Okruhy přijatých podnětů

Program

Nejčastější podněty: obsah vysílání, změny programu (např. Dvojka – zavedení nového pořadu Polední sirény, přesun stávajícího pořadu Příběhy z kalendáře do odpoledního času), věcné chyby, nepoměr mezi mluveným slovem a hudbou, nesouhlas s politickými nebo odbornými názory, výkony moderátorů, hudební dramaturgie.

S programovými změnami Dvojky, které této stanici přivedly nové posluchače, souvisejí výhrady konzervativní části posluchačů. Ti se zájmem očekávají informace o chystané nové stanici zaměřené na archivní materiály a českou hudbu.

Zpravodajství

Kritické ohlasy: vyváženost výkonu moderátorů, výběr hostů a témat.

Hodnocení posluchačů jsou často ovlivněna jejich osobními politickými preferencemi (absolutizace vlastního pohledu, marginalizace či dokonce opovržení názory jinými) a nedostatečnou mediální gramotností (nedostatečné rozlišování zprávy a publicistických žánrů). Problémem je rovněž verbální agresivita části posluchačů. Zde se uplatňují poznatky získané z konzultací s krizovým psychologem.

Distribuce obsahu

- dotazy k rozšiřování signálu DAB+
- dotazy a připomínky k plánovanému zrušení vysílání na středních vlnách

Web a nová média

- komentáře k funkcím audioportálu mujrozhlas.cz
- reakce na zrušení možnosti stahování pořadů ve formátu mp3 z webu ČRo
- upozorňování na porušování autorských práv (nelegální umístění audionahrávek z produkce Českého rozhlasu na soukromá nebo komerční webová úložiště)

Rozhlasové poplatky

Účast v řešení problémů a nejasností týkajících se předžalobních výzev k uhrazení pokut a poplatků.

Spolupráce s Oddělením evidence rozhlasových poplatků na složitých případech (žádosti o zmírnění tvrdosti zákona).

Kultura mluveného projevu

Vyhodnocování reakcí na gramatické, stylistické, syntaktické, ortoepické chyby v mluveném projevu zaměstnanců a spolupracovníků Českého rozhlasu.

Spolupráce s Oddělením vzdělávání – podněty pro semináře a intranetovou rubriku Jak vyslovovat a psát.

Ostatní

Živé reakce vyvolaly změny grafické úpravy (layoutu) Týdeníku Rozhlas. Částečně se na tom podílel fakt, že posluchači se obraceli na ombudsmana i jako na bývalého šéfredaktora tohoto periodika. Po provedených úpravách písma kritické reakce ustaly.

Zpracoval:

PhDr. Milan Pokorný, Ph.D.

ombudsman ČRo

20. 8. 2021